

Taimo Aasma
Keskkonnaministeerium
Narva maantee 7a
Tallinn 15172

Lugupeetud Taimo Aasma!

2.05.2017

Edastame Eesti Keskkonnaühenduste Koja seisukoha dokumendi „Looduskaitse arengukava aastani 2020. Täitmise aruanne 2012–2016” kohta.

EKO seisukohad looduskaitse arengukava täitmise aruande 2012–2016 kohta

Üldiselt tundub aruanne üsna põhjalik ja mitmekülgne, lisaks saavutustele on nimetatud ka mitmeid probleeme ja vajakajäämisi looduskaitse arengukava täitmisel. Aruande laiem liigendus on hea, samuti see, et eesmärkide täitmine on kokku võetud tabelites indikaatorite lõikes.

Aruande üks olulisemaid osasid on tabel 2, mis aga näitab, et mitme olulise näitajaga ei olda ajagraafikus, näiteks indikaatoritega „Heas seisundis liikide osakaal linnudirektiivi liikidest” ja „Hooldatavate pool-looduslike koosluste pindala”.

1. Tabelist 2 selgub näiteks, et heas seisundis liikide osakaal linnudirektiivi liikidest on 65% – seega sama, mis neli aastat tagasi, 2012. aastal. Ometi peab järgmise nelja aasta jooksul, st juba 2020. aastaks, kasvama nende liikide osakaal 80 protsendini. Aruandest ei õnnestunud

leida analüüsi, miks senised meetmed ei ole andnud tulemust, ega seda, mida on kavas teha senisest teisiti, et tulemus saavutada.

2. Hooldatavate pool-looduslike koosluste pindala oli 2012. aastal 25 000 hektarit. 2016. aastal oli see 27 335 ha, 2020. aastal peab olema aga 45 000 ha. Jällegi on möödunud nelja aastaga saavutatud oluliselt vähem, kui plaanitakse saavutada järgmise nelja aastaga, kuid tegevusplaanile või olulisele muudatusele praeguses tegevuses ei ole viidatud.

Tõenäoliselt võivad eesmärkide täitmisele kaasa aidata aruandes nimetatud teadusuuringud, näiteks linnustiku arvukuse ja leviku ning pool-looduslike koosluste kohta, samuti MAKi toetused, kuid sellele võiks sel juhul selgemalt viidata.

Pool-looduslike koosluste puhul on põhjendatud ära, miks ei ole neid olnud võimalik rohkem taastada: „ ... võimalike hooldajate nappus ning juurdepääsuteede ja taristu puudumine mõnedes piirkondades. Pool-looduslikest kooslustest on kõige kriitilisemas seisus puisniidud, millele on eriti keeruline hooldajaid leida. Selle esmatähtsa elupaigatüübi kohaseks hoolduseks on vaja väga palju lisatööd ning olemasolev toetusskeem ei kata kõiki vajalikke kulusid.” Leitud on, et mitme elupaigatüübi puhul tuleks toetusmäärasid tõsta. Lisada võiks aga, kas neid määrasid tõstetakse või mida tehakse selle nimel, et tõstetaks.

Aruandes ei ole analüüsitud ka erinevate riigiasutuste (sh RMK ja KIK) tegevuse võimalikku negatiivset mõju pool-looduslike koosluste hooldajate motivatsioonile ning sellest tulenevale taastamise oodatust aeglasemale tempole.

3. Näitaja „Rangelt kaitstavate tüpoloogiliselt esinduslike metsade osakaal metsamaa pindalast” puhul on tabel 2 eksitav, kui jätta lugemata väikeses kirjas olev ääremärkus. Tabelis on kirjas, et 2016. aasta saavutustase on 10,1%. Ääremärkuses on aga öeldud: „Range kaitse all on 10,1% metsamaast, kuid valim ei ole tüpoloogiliselt esinduslik – endiselt on vajakud laane- ja salumetsade osas.” Seega tuleb kokkuvõttes välja, et tüpoloogiliselt esinduslike metsade valim ei ole tüpoloogiliselt esinduslik – tabeli ja ääremärkuse väited räägivad teineteisele vastu.

Nüüd on aga võrdlemisi täpselt teada, et 2016. aasta seisuga oli laane- ja salumetsade vajak 27 000 hektarit, seega oleks kohane selle võrra 2016. aasta saavutustaset vähendada.

4. Aruandes on lõik: „Ohustatud ja väheuuritud liikide seisundi selgitamiseks ja andmete uuendamiseks on aastatel 2012–2016 alustatud ja/või läbi viidud inventuure mh järgmistele liikidele: kiilid, ujurid, paks jõekarp, jõe- ja ojasilm, kasetriibik, väikelendlased, pisiteod, metsamardikad, lammiöölane, nõmmnelk, talvituvad veelinnud, metsis, lendorav, väikepistrik, valge-toonekurg.”

Räägitakse liikide inventuurist, aga järgnevas loetelus on liikidega läbisegi nimetatud muid taksonoomilisi üksusi (nt ujurid, pisiteod) ja lihtsalt liikide rühmi (talvituvad veelinnud, metsamardikad, väikelendlased). Näiteks „väikelendlane” või „väikelendlased” pole liigi ega muu taksonoomilise üksuse nimetus, seetõttu peaks selle väljendi asendama konkreetsete liikide nimedega. Ilmselt on mõeldud habe- ja tõmmulendlast, kuigi väikeseid lendlasi on teisigi.

5. Eesmärkide indikaatorite tabelitele järgnevad loetelud nimega „Olulisemad järelused ja suuremad saavutused [nr] strateegilise eesmärgi täitmisel on”. Teise eesmärgi puhul on see loetelu seitsmel leheküljel, kokku võtavad need 16-leheküljelisest dokumendist enda alla 10 lehekülge. Seega oleks kindlasti vaja koostada ka lühem kokkuvõtte, kus kõige olulisem on esile toodud.

Ülevaatlik ja hästi jälgitav oleks eesmärkide täitmise analüüs näiteks siis, kui iga eesmärgi (tabeli) all oleksid kõigepealt välja toodud suuremad saavutused selle eesmärgi täitmisel, seejärel olulisemad probleemid ja vajakajäämised, millest siis tuleneksid järgmises jaotises järelused. Nendest omakorda saaks teha dokumendi lõppu kokkuvõtte.

EKO soovib teha looduskaitse arengukava täitmise aruandesse 2012–2016 järgmised täiendused.

1. Lisada arengukava teise eesmärgi täitmist käsitlevasse osasse analüüs selle kohta, miks heas seisundis liikide osakaal linnudirektiivi liikidest ei ole nelja aastaga kasvanud – miks senised meetmed ei ole andnud tulemust ja mida on kavas teha senisest teisiti, et tulemus saavutada.

2. Hooldatavate pool-looduslike koosluste puhul võiks teise eesmärgi täitmist käsitlevas osas tuua välja ka selle, mida on kavas teha edaspidi teisiti, et eesmärk saavutada.
3. Tabelis 2 toodud näitaja „Rangelt kaitstavate tüpoloogiliselt esinduslike metsade osakaal metsamaa pindalast” puhul tuleks vähendada 2016. aasta saavutustaset, sest nüüdseks on teada, et 2016. aasta seisuga oli laane- ja salumetsade vajak 27 000 hektarit.
4. Täpsustada 2. strateegilise eesmärgi täitmise olulisemate järelduste ja suuremate saavutuste esimest punkti nii, et oleks aru saada, milliste ohustatud ja väheuuritud liikide seisundi selgitamiseks ja andmete uuendamiseks on läbi viidud inventuurid.
5. Eristada selgemini saavutused, vajakajäämised ja järeldused, lisada kokkuvõte.

Vivika Veski

Eesti Keskkonnaühenduste Koda, koordinaator

/allkirjastatud digitaalselt/